تاریخ در فضای مجازی

«مادر ترزا» و پرونده قدیس‌سازی کلیسا

افراد انسان‌دوست، همه جای دنیا پیدا می‌شوند؛ همیشه کسانی هستند که دیگران را به خودشان ترجیح می‌دهند و ایثارگرانه به داد همنوع می‌رسند. اگر نگاهی به تاریخ خودمان بیندازیم و حتی در همین زمان خودمان کمی جست‌وجو کنیم، با چنین موجودات زیبا و آسمانی برخورد خواهیم کرد که اصلا کم نیستند. اما وقتی قرار است مرغ همسایه غاز باشد و برخی عادت کنند که برای پیدا کردن خوبی، نگاهشان را به گزارش‌ها و افاضات آن سوی مرزها بدوزند، این می‌شود که می‌بینیم؛ امروز سالروز فوت مادر ترزاست؛ بانویی خیّر با اصالت آلبانیایی که وابسته به کلیسای کاتولیک بود و ۲۳ سال پیش در چنین روزی در گذشت و حدود چهار سال قبل، از سوی پاپ فرانسیس دوم به عنوان یک قدیس معرفی شد. نویسنده این سطور، نفیاً یا اثباتاً نظری درباره مادر ترزا نمی‌دهد؛ اما وقتی صحبت از قدیس بودن یک انسان، برای الگو معرفی کردن وی می‌شود و تعدادی از کاربران بی‌خبر فضای مجازی، به بازنشر پست‌های تأثیرگذاری درباره مادر ترزا می‌پردازند، باید به همه جوانب زندگی او توجه کرد. کریستوفر هیچنز، روزنامه‌نگار و منتقد مشهور انگلیسی–آمریکایی، در سال ۱۹۹۵، زمانی که هنوز مادر ترزا زنده بود، در کتابی با عنوان «مأموریت تبلیغی»، برگ‌هایی را از زندگی مادر ترزا ورق زد که باعث حیرت و شگفتی همگان شد. هیچنز در آن کتاب، فاش کرد که مادر ترزا پول خیریه را از محل کمک‌های سیاستمداران مستبد و فاسدی مانند «خانواده دوالیه»، دیکتاتور هائیتی یا افراد فاسدی مانند چارلز کیتینگ که شهرت فراوانی در پول‌شویی داشت، دریافت کرد. وقتی حدود دو سال بعد از دریافت پول از کیتینگ، یک دادستان در لس‌آنجلس از مادر ترزا خواست تا پول پرداخت‌شده را که متعلق به افراد فقیر هدف کلاهبرداری کیتینگ بوده است، بازگرداند، مادر ترزا وقعی به این درخواست نگذاشت و حاضر نشد این کار را انجام دهد. او تا پایان عمر از کیتینگ طرفداری می‌کرد!

«یانگوم» بر سر دو راهی انتخاب رشته!

یانگوم در کره قرن شانزدهم، واقعاً یک آشپز مشهور بود یا صرفاً یک دستیار پزشک؟

ترجمه و نگارش: جواد نوائیان رودسری

سریال «جواهری در قصر» با نام اصلی «یانگوم بزرگ» که این روزها برای چندمین‌بار از تلویزیون پخش می‌شود و البته مخاطبان خودش را هم دارد، یکی از پرطرفدارترین سریال‌های چندسال اخیر در ایران محسوب می‌شود. سریال این‌گونه به مخاطب القا می‌کند که شخصیت یانگوم و آن‌چه از او نقل شده، کاملاً تاریخی است. البته این که در ساخت فیلم‌هایی با مضامین واقعی، کارگردان یا نویسنده کمی از چاشنی هنری و تغییر داستان استفاده کند تا فضای اثر را تغییر دهد، ایرادی ندارد؛ اما وقتی تاریخ را مرور می‌کنیم، درمی‌یابیم که «یونگ هیوم کین»، کارگردان «جواهری در قصر»، اصولا یک تاریخ را تنهایی نوشته و هر کار خواسته، کرده است! درد این جاست که ما در ایران، با این همه سابقه فرهنگی و روایت‌های تاریخی اصیل، باید بنشینیم و روایت موهوم کُره‌ای را ببینیم و لذت ببریم! به هر حال، بد نیست مروری بر واقعیت تاریخی یانگوم داشته باشیم تا اولاً اطلاعات تاریخی‌مان بالاتر برود و ثانیاً، مفهوم تاریخ‌سازی را با تمام وجود درک کنیم.

> در تمام مستندات تاریخی، یانگوم یک پزشک است و ابداً اثری از بانوی اول قصر یا آشپز بودن یا گذشته و حتی عاقبت‌وی در دست نیست؛ چه برسد به این که این همه جزئیات را برای بیش از ۵۰ قسمت سریال فراهم کند

■ **یانگوم معاصر با شاه اسماعیل!**

برخی مورخان با استناد به سالنامه‌های سلطنتی پادشاهان سلسله «چوسان» در کره، یانگوم را شخصیتی تاریخی می‌دانند. البته نظر آن‌ها زیاد هم بیراه نیست. خوب است این را هم ذکر کنیم که سلسله چوسان یکی از قدیمی‌ترین دودمان‌های حکومتی دنیا بوده و بین سال‌های ۷۷۱ تا ۱۲۷۶ هـ.ش، به مدت ۵۰۵ سال، قدرت را در شبه‌جزیره کره در دست داشته و سرانجام به دست اشغالگران ژاپنی از بین رفته‌است. در سالنامه‌های این سلسله، مربوط به عهد سلطنت «جونگ جونگ» (۹۲۳–۸۶۷ هـ.ش)، ۱۰ بار نام یانگوم به چشم می‌خورد؛ بین سال‌های ۸۹۴ تا ۹۲۳ هـ.ش که تقریباً مصادف است با دوران شکل‌گیری و قدرت‌گرفتن حکومت صفویه و به‌طور دقیق، همزمان با حکومت شاه اسماعیل و شاه‌تهماسب یکم صفوی. افزون بر سالنامه‌های سلطنتی، نام یانگوم یک بار در سالنامه پزشکی «یی» که مربوط به گزارش پزشکی خاندان سلطنتی چوسان بود هم، دیده می‌شود. در تمام این روایت‌ها، یانگوم یک پزشک است و ابداً اثری از بانوی اول قصر بودن یا گذشته و حتی عاقبت‌وی در دست نیست؛ چه برسد به این که این همه جزئیات را برای بیش از ۵۰ قسمت سریال فراهم کند. به‌علاوه شما نمی‌توانید اثری از بانوی موذی مزاحم یانگوم در تاریخ بیابید!

■ **مروری بر اسناد واقعی**

نخستین اشاره به نام یانگوم مربوط به ۴ آوریل سال ۱۵۱۵ (۱۴ فروردین ۸۹۴) است؛ زمانی که عده‌ای از افسران قضایی قصر، نامه شکایتی را برای امپراتور «جونگ جونگ» می‌فرستند و از او می‌خواهند که پزشکیاران زن (به زبان کره‌ای: یونیو) را به دلیل کوتاهی در درمان ملکه، هنگام زایمان و تولد ولیعهد که ظاهراً به مرگ مادر منجر شده‌است، مجازات کنند. روز بعد از این گزارش، امپراتور طی پاسخ رسمی، از مجازات یانگوم خودداری می‌کند و به خاطر تولد توام با سلامت نوزاد، از موضوع مرگ ملکه چشم می‌پوشد. پس از این گزارش، تا هفت سال، دیگر اثری از یانگوم در سالنامه‌ها نیست؛ تا این که در ۲۴ سپتامبر سال ۱۵۲۲ (اول مهر ۹۰۱)، امپراتور که از بهبودی ملکه مادر موسوم به «ژئون گیون» راضی است، به یانگوم و پزشکیار همکار او، ۱۰ کیسه برنج و ۱۰ کیسه لوبیا جایزه می‌دهد. سه سال بعد، در گزارش ۸ ژانویه ۱۵۲۵ (۱۸ دی ۹۰۳)، امپراتور دوباره از تلاش یانگوم برای بهبودی‌اش از یک بیماری چندماهه، اظهار رضایت می‌کند و به او لقب «بزرگ» (به کره‌ای: دائه) می‌دهد. با این حال، دیگر اثری از یانگوم در مدارک سلطنتی تا ۶ مارس سال ۱۵۳۳ (۱۵ اسفند ۹۱۱)، یعنی حدود هشت سال بعد، نیست. در این سال، یانگوم ظاهراً یک بار دیگر امپراتور را از بیماری نجات می‌دهد و ۱۵ کیسه برنج، ۱۵ کیسه لوبیا و ۱۰ طاقه ابریشم جایزه می‌گیرد. پس از این ماجرا، تا سال ۱۵۴۴ (۹۲۳ هـ.ش) یعنی سال مرگ امپراتور جونگ‌جونگ در ۵۶ سالگی، باز هم اثری از نام یانگوم نیست. در این سال از ۲۱ فوریه (اول اسفند ۹۲۲) تا سوم نوامبر (۱۲ آبان ۹۲۳) طی پنج گزارش، امپراتور از وضع مزاجی‌اش صحبت می‌کند و پزشکان را به مطالعه درباره دلایل یبوست و مشکلات ادراری خود فرامی‌خواند و از یانگوم هم به عنوان یکی از اعضای شورای پزشکی نام می‌برد. از ماه مارس ۱۵۴۴ (اسفند ۹۲۲)، کاتبان سالنامه عنوان «بزرگ» را از ابتدای اسم یانگوم برمی‌دارند که به نظر می‌رسد با نظر امپراتور چنین می‌کنند. احتمالاً یانگوم از چشم افتاده بوده‌است. به این ترتیب، یانگوم در تاریخ به پایان می‌رسد؛ دیگر از او خط و خبری نیست تا این که در سال ۲۰۰۳، شبکه ام. بی. سی کره جنوبی، سریال مفصل «جواهری در قصر» را با آن طمطراق و ماجراهای هیجان‌انگیز، بر اساس زندگی یانگوم می‌سازد؛ اما کدام زندگی؟ خدا می‌داند!

نگاره‌ای از جونگ جونگ، امپراتور معاصر یانگوم

> در سالنامه‌های سلسله «چوسان»، مربوط به عهد سلطنت «جونگ جونگ» (۹۲۳–۸۶۷ هـ.ش)، ۱۰ بار نام یانگوم به چشم می‌خورد؛ بین سال‌های ۸۹۴ تا ۹۲۳ هـ.ش که تقریباً مصادف است با دوران شکل‌گیری و قدرت‌گرفتن حکومت صفویه

گزارش تاریخی

تبعیض‌نژادی؛ عامل بزرگ‌ترین شورش زندانیان در تاریخ

مورخان، شورش زندان آتیکا در ایالت نیویورک آمریکا را که در سال ۱۹۷۱ (۱۳۵۰ خورشیدی) به وقوع پیوست، بزرگ‌ترین شورش زندانیان در تاریخ جهان می‌دانند؛ ۲۳۰۰ زندانی پس از تسلط بر زندان ۲۰ مأمور را گروگان گرفتند و راکفلر، فرماندار نیویورک را به مذاکره فراخواندند؛ اما او به درخواست زندانیان وقعی ننهاد؛ حتی حاضر نشد حرف‌های آن‌ها را بشنود. پلیس و نیروهای فدرال، به طور مشترک به زندان تاختند و آن را دوباره تصرف کردند. در جریان این اتفاق، ده‌ها زندانی کشته و صدها نفر به شدت مجروح شدند. رسانه‌های آمریکا این رویداد را در ایک پیروزی برای دستگاه امنیتی این کشور دانستند، اما ماجرا چیز دیگری بود؛ تا پیش از شورش در زندان آتیکا، وضعیت زندانیان که عموماً شامل غیرآمریکایی‌ها و رنگین‌پوستان می‌شد، در نهایت وخامت قرار داشت. از این گذشته، مأموران سفیدپوست آتیکا، همواره رنگین‌پوستان را ضرب و شتم می‌کردند. هیتر. آن. تامپسون بعدها در کتاب مشهور «خون در آب: شورش زندانیان آتیکا در ۱۹۷۱ و میراث آن»، روایت آن بدرفتاری‌های عجیب را در قرن بیستم، برای مردم فاش کرد: «[زندانیان مجبور بودند] یک بار در هفته حمام کنند و در هر ماه، تنها یک حلقه دستمال توالت به آن‌ها داده می‌شد. به آن‌ها گفته بودند که هر روز یک برگ دستمال مصرف کنید. این مردان به طور مداوم دچار گرسنگی حاد می‌شدند؛ چه این که دولت برای غذای روزانهٔ هر یک از زندانیان، تنها ۶۳ سنت هزینه می‌کرد.» او درباره رفتارهای جنون‌آمیز پلیس آمریکا پس از تصرف زندان می‌نویسد: «سادیستی‌ترین جرایم پس از کنترل کامل مأموران بر زندان اتفاق افتاد. زندانیان را وادار کردند تا برهنه شوند و از درون تونل مرگی بگذرند که متشکل از سی تا چهل مأمور زندان بود و هر یک به نوبت، آن‌ها را با باتون می‌زد. یکی از سربازان گارد ملی تعریف می‌کرد که مرد سیاه‌شدیداً مجروحی را دیده‌است که مورد حملهٔ یکی از مأموران زندان قرار گرفته بود. آن‌ها او را وادار کردند تا از نو بزند و بعد از آن، گروهبان زندان کمی به عقب برگشت و سپس به سمت او دوید و با لگد به صورت آن مرد کوبید... مرد بلافاصله از هوش رفت و سرش به پایین افتاد. از او خون می‌رفت. انگار در آمریکا سنت است که بدن سیاه‌پوستان را له کنند!»

چالش ذهن

متوسط

در تصویر بالا در هر شماره با جابه‌جایی حروف به کار رفته در هر کدام از شماره‌ها، نام یکی از غذاهای ایرانی را نوشته‌ایم که شما باید آن را حدس بزنید.

عددیاب

سخت

اعداد را طوری در جدول قرار دهید که از تمام اعداد استفاده و تمام ستون‌ها هم پر شود.

سه‌رقمی:
۴۱۵-۸۳۱
۱۹۲-۷۲۶
۶۳۹-۳۵۷
۵۳۷-۲۹۱

چهاررقمی:
۹۵۸۲ - ۳۶۵۲
۱۲۳۴ - ۲۸۶۴
۵۷۸۱-۵۶۷۱

پنج‌رقمی:
۱۲۸۵۷-۲۴۳۵۸
۹۲۷۳۱-۲۶۷۳۵
۴۲۸۷۵-۷۲۸۳۹

شش‌رقمی:
۲۹۸۳۱۵
۷۳۶۹۸۲
۵۱۶۲۷۱
۸۳۵۸۲۶

سودوکو

■ قانون: ارقام ۱ تا ۹ را در خانه‌های خالی بنویسید طوری که در هر سطر، در هر ستون و در هر مربع ۳ در ۳ هیچ رقمی تکراری نباشد.

متوسط ۳۰ دقیقه

	۵	۸				۱	۴	
				۲				۳
	۲			۴		۶		۹
۶	۴				۲			
		۳				۴		
			۳				۸	۱
۱		۴		۳			۲	
۸				۵				
	۶	۵				۳	۱	

سخت ۵۰ دقیقه

					۴	۹		۱
								۶
		۵	۶	۷		۳		
۱	۲		۹		۶			
				۳				
			۷		۱		۲	۸
		۴		۱	۷	۵		
۵								
۹		۷	۴					

حل جداول و معماها

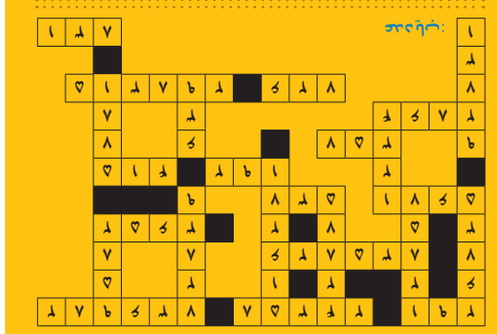

حل سودوکو

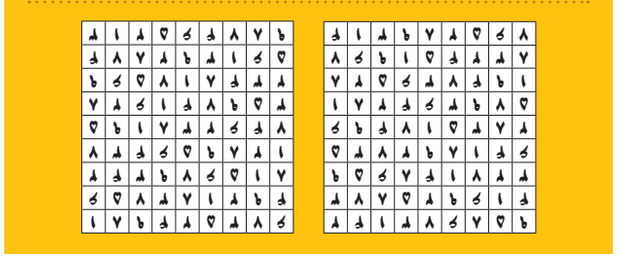

جدول متوسط | ۷۷۵۶

افقی: ۱. بازیگر مجموعه فاصله‌ها ۲. مرفق-کتف-عنان ۳. زمینه-خلاب-تکرار حرف ۴. جوان-واحد اندازه‌گیری طول انگلیسی ۵. گرسنه-شست نشده ۶. واحد طول-وکیل ۷. از ابزارهای ورزش ژیمناستیک هنری-خواهر عامیانه ۸. مادر عرب-سازش ۹. ضربه ناگهانی-جاوید ۱۰. آواز دسته جمعی-سیلک-مخفف مگابایت ۱۱. بخاری برقی-دیوطمع-لاستیک خودرو ۱۲. ورزش پرورش اندام

عمودی: ۱-دسته پیستون-فایتون ۲. بهشت شداد-ولی-کج ۳. نفس خسته-آبونه-حرف فاصله‌رسان ۴. از ماه‌های قمری-دلسوزی-محصول آسیاب ۵. اجداد-الفبای آبادانی ۶. ستاره-کنایه از خراب‌شدن کاری-۷. تقویم-غذای ایرانی ۸. دویار هم‌قد-گوسفند ماده ۹. مردم-دغلکار-روش ۱۰. جوی خون-نوعی خورش-حرف ندا ۱۱. فلانی-معبد پارسا-سلاح ویرانگر ۱۲. دفعه-حرف مجهول

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۱	ص	پ	ح	ا	ن	ه	■	ب	ا	ر	ک	د
۲	ا	■	ی	و	خ	■	د	ا	ر	ت	■	ل
۳	ب	و	■	ا	س	ک	و	ر	ت	■	ا	ت
۴	ر	ج	ب	■	ت	ر	د	ک	■	م	ش	ا
۵	ا	ه	ر	م	■	د	ک	■	ف	و	ت	■
۶	ب	■	و	ی	ن	■	ش	ی	ش	ل	ی	ک
۷	ر	ی	ش	خ	ن	د	■	خ	ن	ک	■	ا
۸	■	ر	و	ی	■	ر	ک	■	ر	و	ز	ن
۹	ز	ا	ر	■	ق	ش	ن	ک	■	ل	ی	ک
۱۰	ن	ق	■	ب	ا	ک	ت	ر	ی	■	ن	و
۱۱	ا	■	ق	ط	ر	ه	■	د	و	م	■	ر
۱۲	ر	س	ا	ن	ه	■	ک	و	ن	ک	ف	و

حل جدول شماره ۷۷۵۵

جدول سخت | ۹۶۲

افقی: ۱. برنده جایزه اسکار بهترین فیلم در سال ۱۹۷۶ میلادی-قمر مصنوعی ۲. تحریک-خدای باستان-فانوس دریایی ۳. از اناجیل اربعه-اتساع شریان ۴. اهالی-غمگین ۵. قصد-آتش قرآنی-فرو رفته ۶. پرحرف-ساختار اولیه دیواره سلولی گیاهان ۷. باد مرگ‌آور-قوم تاریخی مکزیک ۸. دورنمای عمر-الگو-زبان مردم تایلند ۹. دستاویز-فرهنگی ۱۰. شهر بندری لیتوانی-خوردنی ناگوار ۱۱. از وسایل مدرسه-بازی نفس‌گیر-نغمه ۱۲. بین دو پرده نمایش-حبوبات

عمودی: ۱. مکتب احساس‌گرایی-ویتامین جدول ۲. فعل ربطی-لحظه-دشمنی ۳. بسته نور و انرژی-انس ۴. تصدیق بیگانه-امتداد ۵. از هشت مقام روحانی دین زرتشتی-روادید ۶-جولاه-تهی ۷. نوعی یقه-قلم ۸. ساز سیمی-سرباز روسی ۹. وفاق-چاشنی گوجه‌ای ۱۰. تاج-مقرپاپ ۱۱. مطیع-بگوی عرب-ناآرامی ۱۲. شامل همه-کاری از کمال تبریزی

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۱	د	و	ر	ا	ن	س	ر	ک	ش	ن	ی	■
۲	ا	و	ن	س	■	ر	ک	■	ش	ن	و	ا
۳	ل	ا	ک	■	ا	س	■	ر	■	ا	ر	م
۴	ی	ت	■	س	م	■	ب	ا	خ	■	و	ی
۵	ش	■	ا	ل	ب	ا	چ	ی	ن	و	■	ل
۶	ا	ر	ل	■	ر	ه	■	خ	ن	ک	ل	د
۷	ا	م	ی	ر	■	م	■	ح	■	ر	ی	و
۸	و	■	م	س	چ	د	ح	ک	ی	■	م	ر
۹	ت	م	■	م	ا	د	■	ا	ک	■	س	ک
۱۰	ی	ر	ا	■	ر	■	ل	ک	■	پ	ر	ی
۱۱	س	ا	م	ی	■	ن	ک	■	پ	ی	ا	م
۱۲	■	م	ی	ا	ن	ت	ا	ر	ی	ک	ی	■

حل جدول شماره ۹۶۱